

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälkandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2—
 Poolaastas " 1—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsuseteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru lauses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 1

31. jaanuaril 1933 a.

X aastakäik

„Päevaleht“ ja riigiteenijad.

Eesti ajakirjandusele on tihti ja kahjuks õigustatult tehtud etteheiteid, et tema oma õigusi ühiskondliku elu nähete ja probleemide käsitamisel kurjasti tarvitab ja tõsiasjade kirjeldamisel küllalt objektiivne pole. Eriti on riigiteenijail minevikus püsivalt põhjust olnud nurisemiseks, et ajakirjandus riigiteenistusküsimuste käsitamisel küllalt ei austa tõsiasju, neid oma eesmärkide kohaselt moonutada püüab. Viimasel ajal oli selles siiski märgata tunduvalt pööret paremuse poole. Suurem ja mõõduandvam osa eesti ajakirjandusest näitas märgatavat püüdu käsitada riigiteenistusküsimusi enam-vähem objektiivselt, kuigi siin-seal avaldus mitteküllaldane asjatundmine neis küsimusis. Seda suurem oli aga riigiteenijate üllatus, kui „Päevaleht“, kes end ise nimetab suurimaks ja mõjurikkamaks, pealegi veel erapooletuks, mitte ühegi erakonnaga seotud ajaleheks Eestis, oma möödunud aasta eelviimasel numbris avaldas L. K. allkirja kandva juhtkirja „Riigiteenijad ja palgavähendamine“, mis tõsiasjade vassimise ja tooni jõhkruuse poolest varju jätab kõik senised eesti ajakirjanduse üleaisa-hüpped sellel alal.

Meil pole kavatsust ega võimalustki käesoleva kirjutise raamides üksikasjalikule käsitusele võtta kõiki L. K. artiklis avaldatud väiteid ja mõtteid. Võib olla, on meil lähemas tulevikus võimalus käsitada mõnda neist üksikasjalikumalt. Alamal olgu õiendatud ainult mõned kõige jämedamad eksimused.

L. K. väide, et ametnikud ei tahtvatki mingisuguseid ohvreid kanda, vaid kõik raskused veeretada eraettevõtete teenijatele ja teistele palgalistele, on juba ümber lü-

katud Aktsioon-toimkonna 5. jaanuari s. a. üleskutsega, milles näidatakse, et just vastuoksa, riigiteenijad nõus olid kandma suuremaid ohvreid, kui teised rahvakihid. Nad nõudsid ainult, et see ohver võetaks neilt kriisimaksu näol, aga mitte palgavähenduse nime all. Selle nõudmisega taotlesid riigiteenijad kahte eesmärki. Esiteks püüdsid nad sellega takistada meil niigi madala palkade tasapinna püsimist alandamist. Majandusminister on korduvalt teatanud, et lähemal ajal oodata on uue palgaredeli maksmapanekut. Selle uue palgaredeli koostamisel võetakse muidugi kõik otsekohesed palgavähendused arvesse ja uued palganormid määratakse vähemalt nende võrra madalamad. Maksude arvestamine palgaredeli koostamisel on aga hoopis raskem ja võis loota, et seda võimalik oleks olnud ära hoida. On aga palgaredel kord alla viidud, siis pole igatahes praegu võimalik ette näha aega, millal seda võimalik oleks seniselegi tasapinnale uuesti ülesse viia. Teiste sõnadega tähendaks see, et praeguse kriisijaia erakordne koorem peaks püsima jääma ka normaalsete olukordade tagasipöördumisel.

Teiseks püüdsid riigiteenijad otsekohest palkade vähendamist ära hoida selleks, et see ei saaks signaaliks erateenijate ja tööliste, samuti ka omavalitsuseteenijate ja tööliste palkade vähendamisele, sest riigiteenijate-tööliste palgad on möödunud puuks nendegi palkadele.

Kuivõrt riigiteenijail selles õigus oli, näitab juba see, et Tallinna linna omavalitsus oma teenijate palku kohe pea samal määral vähendas, kui riik. Ja et erateenijate-tööliste palkade vähendamine

enam kaugel pole, seda lubavad oletada Eesti töösturite ühingu koosolekul 17. skp. avaldatud arvamusel, kus „Vaba Maa“ (nr. 14 s. a.) järgi tööliste palkade alandamise küsimust arutades koosolijad olevat leidnud, „et siin ei saa olla mitut teed. Meie peame alandama oma tootmiskulusid... ning sellepärast tuleb mõelda tööliste palkade vähendamisele“. Ei vasta tõele ka L. K. väide, nagu oleksid riigiteenijad nõudnud, et palku vähendataks ainult kõrgemapalgalistel. Riigiteenijate organisatsioonid olid nõus, et erimaks võetaks kõigilt, ka kõige väiksemalpalgalistelt. Kuid on ometi endastmõistetav, et see, kes saab palka 30—50 kr. kuus ei suuda kanda sama suurt maksu, kui see, kes saab 300—500 kr.; kuigi ka viimasele seni saadud palga vähendamine raske kanda, ei võta see temalt siiski elu alalhoiu võimalusi. Vastupidi L. K. arvamisele on riik siiski kohustatud kindlustama oma teenijatele teatud elatismiinimumi, kui ta ei taha lubada, et riigiteenijad ise hakkavad otsima kõrvalisi teid elu alalhoiuks tarviliste tulude hankimiseks. On küll ajaloos riike olnud, kes selliselt talitanud, kuid vaevalt sõandab „Päevalehtki“ seda olukorda Eesti riigile soovitada.

Mõne sõnaga tahaksime puudutada ka L. K. omapärast arusaamist ametnike ülesandest ja nende kvalifikatsioonist. L. K. arvates on ainult kahte liiki ametnikke: ühed — kõrgemad — on kogu riigiaparaadi hingeiks; nemand on need ainukesed, kellest oleneb riigiaparaadi tegevus ja töövõime. Teiste, alamate, ülesandeks „on vaid sissetulevaid kirju registreerida kanda ja tooli soendada.“ Neid saavat tarbekorral alati asendada iga ettejuhtuvaga igalt tööhörsilt.

Et niisugust jaburdust paberile panna

ja punastamata avalikkusele esitada, selleks peab tõesti tooli soojendamata ja pealegi niivõrd intensiivselt, et see soojus sealt pähe on löönud. Me tahaksime ainult näha, mis laulu „Päevaleht“ siis lahiti loöks, kui näit. kõik raudteelased, kes ei kuulu L. K. poolt antud kõrgema ametniku mõiste alla, s. t. alla 250.— kr. kuus paika saavad, ühel ilusal päeval teatakse, et need praegustel tingimustel enam edasi teenida ei saa ja end teenistusest vabastada paluksid. See on pealegi väga reaalne võimalus, sest kodaniline riigiteenistus pole meil veel mitte suudkohustuseks.

Me tahaksime näha, missugusel tööhõrsilt L. K. riigile siis muretseks need „normaalselt arenenud“ inimesed, kes siis ühes allesjäänud kõrgemate juhtidega „sissetulevaid kirju registreerides ja toole soojendades“ suudaksid tegevuses hoida Eesti raudteed.

Või ei ole lugu posti-, politsei-, maksujne. ametkondadega just niisamasugune? Või kellega mõtleb asendada L. K. need ümmarguselt 5000 õpetajat, kes nüüd jällegi ainult kirju registreerivad ja toole soojendavad!

Paber on küll kannatlik, kuid eriti kannatlik näikse ta „Päevalehel“ olevat, kui seal tõsise näoga selliseid lapsikusi levitada juletakse.

Kõigile neile lapsikustele ja jaburdustele paneb aga krooni pähe „Päevaleht“ kirjutises riigiteenijate vastu valitsev haavav toon. Nimetada toolisoojendajaiks

tervet suurt rahvakihti, kes kõige raske- mais elutingimustes ennastsalgavalt tüdab oma elukot kohustust riigi vastu, kes oma kodanikukohustuste täitmisel kõigile teistele rahvakihtidele eeskujuks võib olla, on selline haavamine, mis meiegi ajakirjanduses erakordne. „Päevaleht“ võib ainult tänada eestlase külma verd ja riigiteenijate kõrget kultuurset tasapinda. Mõne temperamentsema rahva juures oleks niisugune masside haavamine „Päevalehele“ hoopis kurvasti lõppeda võinud. Muidugi ei saanud Eestigi riigiteenijad niisugusele haavamisele reageerimata jätta, kuid nad valisid selleks kõigest võimalustest kõige kultuurilisema.

„Päevaleht“ on kõige muu kõrval majanduslik ettevõtte, kelle üheks suuremaks ülalpidajaks on just palgateenijad-töölised, nende hulgas muidugi ka riigiteenijad. Loomulik on, et pärast niisugust haavamist riigiteenijail mõtet pole „Päevalehte“ tema ostmise kaudu toetada seni kui nad pole saanud tarvilist satisfaktsiooni. Sellepärast palgateenijate kutseorganisatsioonide palgavõitluse aktsioon-toimikond 5. skp. otsustas soovitada kõigile palgateenijatele loobuda „Päevalehe“ ostmisest kuni edaspidise korralduseni.

Meil olemasolevail andmeil on ka palgateenijad, eeskätt muidugi riigiteenijad, väga üksmeelselt seda otsust täitnud. Ja me julgeme loota, et see „Päevalehele“ lüüalt valusa õppetunni annab sellest, mis selle tagajäreks võib olla, kui ajaleht tõsiasju võltsima ning tervet suurt rahvakihti mõnitama ja haavama asub.

Kriisimaks ja palgavähendus.

Uus raske koorem riigiteenijate õlul.

Möödunud aasta lõpp aetas riigiteenijate õlule uue raske koorma, kahekorde koorma. 1. jaanuarist alates vähendati palku uuesti ja seda väga suurel määral ning peale selle pandi veel maksma uus erimaks, n. n. kriisimaks, mille peakandjajaks jällegi palgateenijad, esirinnas riigija omavalitsusetteenijad. Riigiteenija osutus jälle kord selleks sidruniks, millest tühjaks pumbatud riigikassale uusi elumahu välja pigistatakse, et viimane omakorda endisest suuremal määral suudaks turgutada riigi „tugesid“.

Karta on aga, et see koorem veelgi raskemaks muutub. Elukallidus, vaatamata hindadekomissari ilusatele lubadustele, ähvardab tõusta. Välisturule suudetud esimese sordi või eest eksportöörid maksavad ajalehtede teateil 86—91 senti kilost, samal ajal aga maksab Tallinnas välisturule kõlbatuks tunnustatud kolmanda sordi või kr. 1,40 kilo! Puude hind näitab tõusu, korteriüürid on kuni 150% kõrgemad, kui enne maailmasõda ja vaatamata hindadekomissari lubadustele ei liigu nende alandamine paigast. Riidehinnad on meil endiselt kolm—neli korda kõrgemad, kui välismaal, kus toormaterjal maksab samapalju kui meil, kus tööliste palgad palju kõrgemad kui meil, kuid hindadekomissar ainult lubab; lubab vaadata ja kalkuleerida — ehk saab natukene alandada. Linnavalitsus vastab hindadekomissari nõudmisele — alandada elektrihinda, sellega ei arutab, kuidas alandada tööstusele antava voolu tariifi, kuidas meelitada inimesi elektriga korterit kütma samal ajal, kui riik ei tea, kuhu oma puud panna, aga seda, et vaja on esimeses järjekorras alandada tariifi selle voolu pealt, mis elukallidust aitaks kõigepealt alla suruda, mis kõigepealt tunda annaks väikestki kergendust vähendatud

palgasaajale töölisele-ametnikule, et *vaja on alandada valgustusevoolu tariifi*, seda see linnavalitsus ei taha märgata, ega näi talle seda ka keegi meele tuletavat. Muidugi, kuhu see vaene ametnik, tööline, töötatõeline ikka pääseb, küll ta juba tarvitab seda kallistki voolu, kui ei tahta pimedas istuda. Ja rihma pingutamise amet on talle ju selge!

Ja nii ainult lubatakse, kalkuleeritakse, peetakse nõu, kirjutatakse märgukirju, kuid kes selle kõige üle vaid naerab, see on elukallidusetont, kes aina julgemini pead tõstab.

Palkade vähendamiseks muidugi niisuguseid pikki ja suuri kalkuleerimisi, nõupidamisi tarvis ei läinud. Tarvitses ainult paaril jämeda suuga ajakirjanikul süüdistada valitsust, kui see küsimust nende arvates küllalt kiiresti ei otsustanud, et see end ametnikest terroriseerida laseb, kui asi kärts ja põmm otsustatud oli. Otsustatud oli nii, et nüüd aina loe ja imesta.

Palku vähendatakse riigiteenijail, samuti ka riigi ettevõtete teenijail:

40—60 kr. kuupalga	4% võrra,
60—70 „ „	„ „ 6% „
70 kr. ja kõrgemaid	8% „

Teenistusevanuseta norme vähendatakse sama protsendi võrra, kui on vähendatud vastavat põhipalka (s. t. 70 kr. palga puhul 8% jne.).

Imestama paneb siin kõigepealt väga kõrge palgavähenduse algnorm. Samal ajal, kui mujal maailmas tihti palgavähenduse ülemääraks on 2—2,5%, siis meil alatakse kohe 4% peale. Veel silmatorkavam on aga palgavähenduse määrade rapiidne tõus. Ülemäär — 8% — saavutatakse juba 30 kr. kõrgema palga juures. Millega on see põhjendatud?

Miks ei ole tehtud vähendamisevaba palga alammäära fikseerimisel vahet teenijate perekonnaseisu järele? Miks pole arvesse võetud vahet üksikute elukallidusraionide vahel? Miks on vähendatud riigiteenijate palku 40. kr. kuupalgast alates, kuna kriisimaks samal ajal võetakse alles 50 kr. kuutulust alates? Kas riigiteenija 40 kr. on rohkem väärt, kui eraisiku 40 kr.? sest kui leiti, et viimaselt pole võimalik midagi võtta, kuidas võib siis riigiteenija 40. kroonilt veel tervelt 4% ära võtta?

Vastust neile ja paljudele teistelegi küsimustele pole riigiteenijatele annud keegi ei enne küsimuse otsustamist, ega pole tarvilikuks pidanud seda teha ka pärast seda, kuigi meil valitsuses isikuid, kes end töötavate rahvakihtide esindajaks peavad! Aga kus seda meil võibki, see oleks ju kohe end ametnikest „terroriseerida laskmine“!

Eriti suurel määral on karistamisvõimilisteks arvatud need, kes teenistuse kaotamisega isegi raskesti kannatanud. Nimelt ametikohta kaotamise tõttu *reservi viidud ametnikele maksetavat tasu on kärbitud tervelt 33% võrra*, makstes neile nüüd senise 4,5 kuupalga asemel ainult 3 kuupalga, millest veel maha arvatakse esimese palgavähenduse põhjal vastav protsent ja erimaks (kuna viimase maksu ülesandeks peamiselt aidata võidelda tööpuuduse vastu, siis tekib õieti kurioosne seisukord: tööpuuduse all kannatavate maksustamisega võideldakse tööpuuduse vastu!). Vanasti öeldi, et maaslamaajat enam ei lööda. Meil nüüd antakse alles õieti!

Palkade vähendamise viisist sugugi vähem omapärane pole erimaksu võtmise viis.

Seda maksu võetakse kahel viisil: 1) Töövõtjail kuumaksudena nende kuutulult ja 2) kõigilt teistelt füüsilistelt isikutelt 1933. a. tulumaksu määramisel kindlakstehtavalt tulust ilma tulumaksu seaduses ettenähtud mahaarvamisteta. Erimaksu võetakse *töövõtjate* (seega ka riigiteenijate) kuutulult järgmiselt: Esimeselt alanud või täiel 100 kroonilt — 2% järgmiselt 100 kr. (üle 100—200) — 3%, järgmiselt 100 kr. (üle 200—300) — 4%, järgmiselt 200 kr. (sic!) (üle 300—500) — 5%, järgmiselt osalt üle 500 krooni — 7%.

Tulud *alla 50 kr.* on maksuvabad. Maks arvatakse tegelikult väljamaksmisele kuuluvat, mitte nominaalselt palgalt. Maksu arvutamisel kuutulu summad tehakse ümaraks kümnetes kroonides, kusjuures summad *alla 5 kr.* ei võeta arvesse ning summad *üle 5 kr.* arvatakse kümneks. *)

*) Kuidas seda keeletarkade määrust täita tahetakse, on huvitav ära oodata. Kui kuutulu on näit. täpsalt 65 kr., siis ei saa määruse sellise sõnastuse juures teda kuidagi kümneks krooniks ümardada: ei 60 krooniks, sest üle tervete kümnete kroonide olev tulu pole *alla 5 kr.*, ega ka mitte 70 krooniks, sest ta pole *üle 5 kr.*, vaid täpsalt 5 krooni. Kuna maksustamisseadused tulevad kohaldada nende tähtselt sõnastuse järgi, laiendavalt neid tõlgitseda ei saa, siis näib, et kõnesoleval juhul maksu üldse võtta ei saa, — ei saa fikseerida maksualuse tulu suurust ja seega ka maksu!

Ülemal p. 2 all märgitud füüsil. isikute maksumäärad on sama suured, kui töövõtjailgi, ainult selle vahega, et vastavad kuutulud on ümberarvatud aasta tuludeks (100 kr. kuutulu asemel 1200 kr. aastatulu).

Mõlemal viisil võetavat maksu suurendatakse 10% võrra vallalistele, lahutatutele, leskedele ja abikaasast lahustunud maksumatustad abielulistele, kui nende ülespidamisel ei ole Tulum. sead. § 22 tähendatud perekonnaliikmeid.

Piirdume nende tähtsamate, riigiteenijaid huvitavate, normide esitamisega selle erimaksu võtmise määrusest. Kuid needki räägivad lähemal vaatlusel mõndagi.

Kui palgavähenduse puhul nägime väga rapiidset vähendusprotsentide tõusu, siis on see erimaksu juures otse vastupidine, nagu see paremini selgub, kui arvutame võetava erimaksu ümber protsentides tervest kuutulust. See arvutus näitab meile, et erimaksu võetakse:

50 krooniliselt kuutulult	2,0%
200	2,5%
300	3,0%
400	3,5%
500	3,8%

Need on enam-vähem reaalsed, tegelikult ette tulevad vähendused. Nagu näeme, peab siin tudu tõusma eam kui kümnekordseks, enne kui maksumorm tõuseb kahekordseks (kolmekordseks tõuseks aga maksumorm alles 1600 kr. kuutulu juures!), palgavähenduse juures oli aga vaja ainult 30-krooniline, ehk 75% tõus, et vähenduse norm kahekordseks muutuks!

Nüüd on riigiteenijatele muidugi selge, miks neile majandusministeeriumis kangekaelselt keelduti näitamast kavatsatud erimaksu norme ja ainult räägiti umbkaudu mingisugusest keskmisest 3 protsendist. Juba siis näis kahtlasena, kuidas võib keskmine maksumorm olla 3%, kui algnorm on 2% ja tõus pidi ulatama

8—10%-ni. Nüüd on siiski selgunud, et niisugunegi maksumatamise viis võimalik on. Keskerakonna arstid-advokaadid ja muud vabakutselised võivad oma eestseisjaid tänada, — see maks neile mingit nimetamisväärtust koormat peale ei pane!

Samuti selgub siit veel üks põljus, miks ei tahetud riigiteenijailt tervet kärpimissummat võtta kriisimaksu näol, ka eritabeli järgi mitte: kontrast maksumormide vahel oleks olnud liiga suur! Nii näit. teeb viimane palgavähendus ühes erimaksuga vallalisele riigiteenijale 100 kroonise kuupalgaga ümmarguselt 10% välja, kuna erimaks esimeselt 100 kroonilt vallalisele eraisikule on ainult 2,2%, s. t. ligi 5 korda vähem!

Vaatamata kõigile lubadustele, mis anti viimastel valimistel, vaatamata uutele töötustele praeguse valitsuse moodustamisel, kui ka enne seda, et palkade kärpimine võib kõne alla tulla ainult siis, kui enam mingit muud teed pole riigi päästmiseks, kui kõik muud abinõud nii kulude kärpimiseks, kui ka tulude suurendamiseks ära on kasutatud, — vaatamata kõigile sellele osutusid nüüd riigiteenijad siiski esimesteks, kellelt ohvreid nõutakse ning pealegi mitmekordselt!

Riigiteenijate palkade vähendamisega ühtlasi pandi aga uuesti liikuma üldine palgavähenduse laviin, mis peagi haarab tervet palgateenijaskonda - töölistkonda (sümptoomid: Tallinna linnateenijate palgakärpimine, töösturite koosolekul esile toodud palgakärpimise nõudmised-otsused jne.).

Nii võime praegu vaid konstateerida, et palgaliste huvide kaitset väljaspool kutseorganisatsioone praegu meil ei ole. Ja kui me ei taha, et niisugune seisukord edaspidigi edasi kestaks, tuleb see meil meeles pidada ja õigel ajal sellest omad järeldused teha.

Kõigepealt, võitlus kestis aasta otsa ja selle aja kestvu-el jäid väiksemad palgad — alla 90 krooni — kärpimata. Riigiteenijate üksmeelse protesti tõttu vabariigi valitsus oli sunnitud loobuma ka teenistusevanusetasu ärajätmise kavatsusest. Ja kuigi viimaks üldine palkade kärpimine viidi läbi, siis mitte ometigi sarnases kohutavas ulatuses nagu seda oleks soovitud näha asunikud Einbundiga eesotsas ja üks osa kogupõllumehi. Keegi riigiteenijatest ei eitanud seda, et ohvri toomine riigi huvides osutub antud olukorras paratamatuks. Ja riigiteenijad ei keeldunudki ohvrit toomast. Nad nõudsid vaid, et ohvreid tootsid kõik kandejõulised kodanikud ja et ühisel jõul kokkupandud veeringutega aidataks hädast välja neid, kellelt kriis on võtnud igasugused töövõimalused ja järelikult ka elamisvõimalused. Häbematu vale ja provokatsioon on Päevalehe artiklis „Riigiteenijad ja palgavähendamine“ toodud väide, nagu oleks tahtnud riigiteenijad veeretada kõik raskused igasuguste kriisimaksude näol eraettevõtete teenijate ja teiste palgaliste õlgadele ja nagu oleksid riigiteenijad nõustunud ainult kõrgemapalgaliste palkade vähendamisega. Kui riigiteenijad palkade vähendamisele eelistasid kriisimaksu, siis mitte selleks, et üht osa palgateenijate perest kriisi raskustest päästa teise osa koormamise teel, vaid selleks, et ära hoida põhipalkade taseme allalöömist. On üldtunnustatud tõsiasi ja see peaks ka Päevalehe L. K.—le teada olema, et Eesti riigiteenijate palgad on madalamad kogu tsiviliseeritud maailmas. Rõhuv enamuse riigiteenijaist saab ainult poole meie hästi madalalt arvestatud elatismiinumist ja sellepärast ei ole siit enam midagi kärpida. Jutt võib olla ainult paratamatust ohvrist erakordselt raske kriisiaja tõttu. Kriisi mõõduks peaksid siis loomulikult jälle palgad maksvusele pääsma vähemalt sarnastena, missugustena nad on palgaredelis ilma kärpimisteta. Lüüakse aga riigiteenijate palkade tase alla, siis järgneb sellele kohe ka eraettevõtete teenijate ja tööliste palkade taseme allalöömine. Muidugi teatavad ringkonnad just sinna sihivadki ja sinna sihib ka L. K. artikkel Päevalehes. Riigiteenijad aga tahavad selle vastu võidelda ja loodavad, et ka eraettevõtete teenijad selles võitluses neid toetavad. Riigiteenijad loodavad, et suurte jõupingutustega kutsutud ellu kõigi palgateenijate ühine väerind aktsioonitoimkonnaga eesotsas, vaatamata Päevalehe L. K. insinuatsoonidele ja provokatsioonile, ei purune vaid veelgi tugevamaks muutub ja ühiselt suudab lüüa tagasi püüded veeretada kriisi raskused peamiselt palgateenijate õlgadele ja püüded viia nende tasud Hiina kulide tasude tasapinnale. Samuti ei õnnestu katsed külvata vihavaenu alama- ja kõrgemapalgaliste ametnike vahel, sest et kogu meie ametnike peres valitseb palju sügavam ja tugevam ühistunne kui seda arvab Päevalehe L. K. Ei ole ka meie organisatsioonid kunagi nõudnud kõrgemapalgaliste palkade vähendamist vaid on püüdnud kaitsta kõikide meie perre kuuluvate liigete huve õiguse ja õigluse põhimõtete alusel.

Riigiteenijate palkade kärpimine ja meie kutseorganisatsioonid.

Möödunud aastal peetud palgavõitlus oli riigiteenijate kutseorganisatsioonidele tõsiseks jõe prooviks. Kunagi enamalt ei ole peetud võitlust sarnases raskest olukorras ja sarnase pinevusega kui möödunud aastal. Ja kuigi aasta lõpul viidi läbi ebaõiglane palkade kärpimine, võib siiski ilma liialduseta ütelda, et riigiteenijate kutseorganisatsioonid kannatasid tuleproovi välja. Aasta lõpuks kujunenud olukorras ainult ime oleks võinud päästa palkade kärpimisest, kuid kahjuks meie päevil üldse imesid ei sünni ja sellepärast ei või ka riigiteenijate kutseorganisatsioonidelt imetegusid nõuda. Tuletame mõne sõnaga meele olukorda milles toimusid meie heitlused.

Viitenda riigikogu valimiseelsetel kihutuskoosolekutel maal asunike ja põllumeestekogude agitaatorite peamiseks ratsuks olid riigiteenijad. Enamuse saamise puhul riigikogus lubati viia läbi või kas 50%-line riigiteenijate palkade kärpimine, vähendada sama protsendi võrra riigiteenijate arvu ja sellel teel saavutatud kokkuhoiust anda preemiaid ja igasuguseid muid soodustusi, mis maarahva süda iganes soovib. Sellejuures muidugi puhuti riigiteenijate palgad hiigla suurteks, kasutades maarahva väheteadlikkust tegelikult olukorrast. Tähtis oli meeoleolu loomine hääle saamiseks. Mis ime siis kui maal tekkis arvamine, et kriisi raskuste võit-

miseks muud tarvis ei olegi kui kärpida riigiteenijate palku. Niipea kui V riigikogu tuli kokku, hakkasid asunike ja põllumeestekogude häälekandjad rõhutama palkade kärpimise kiiret teostamise vajadust. Ja Einbundi valitsus seadiski selle küsimuse oma töökavas esimesse järjekorda.

Aasta teisel poolel selgus, et kõik lootused majanduse kriisi pehmendamisele olid asjatud. Kriis süvenes ja riigi sissetulekud näitasid tõsiselt mõtlemapanevat tagasiminekut. Kodanikkude töövõimalused järjest kuivasid kokku ja üldine olukord muutus ikka halvemaks.

Ja selles äärmisel ebasoodsas olukorras riigiteenijad olid sunnitud pidama võitlust oma elamisvõimaluste eest. Vaatamata kõigile sellele riigiteenijate organisatsioonid siiski kannatasid proovi välja. See ei ole mitte paljas enese lohutus, vaid see on vastuvaidlemata tõsiasi.

Riigiteenijad,

tellige ja levitage oma kutseajakirja!

Raudteelaste Keskühingu tegevusest.

Minister tuli vastu Keskühingule õpilaste priisoidupiletite asjus.

Mäletatavasti pöördus Keskühing Teedeministri poole märgukirjaga raudteevalitsuse poolt maksmapandud määruse puhul, mille alusel piirati priisoidupiletite väljaandmist ametit õppimas käivatele raudteeteenijate ja -töölise lastele ainult aladega, millel õppinud raudtee oma tegevuses kasutada saab. Keskühing palus ministrit teha korraldus, et pileteid antaks välja õpilastele kõigil neil aladel, mis loendatud meistrite, õppinud töölise ja tööstuse õpilaste seaduse alla arvatud tööalade nimekirjas (R. T. nr. 17 — 1932. a.) ja edaspidi võimalikkudes selle nimekirja täiendustes.

Minister rahuldab Keskühingu palve ja raudteevalitsuse poolt on juba vastav korraldus pileтите väljaandmise kohta tehtud. Piletite väljaandmisel nõutakse tööstuse ameti töendust õpilaseks oleku kohta. Suur samm edasi puhkeaja korraldamises.

Omal ajal pööras Keskühing Raudteevalitsuse poole palvega astuda selleks samme, et tööstusettevõtete nädalapuhkepäevade seadus viidaks ellu ka raudteel. Oma vastuses Keskühingule avaldas raudteevalitsus arvamist, et see küsimus olevat juba lahendatud raudteeteenijate tööja puhkeaja määrustega, mis avaldatud R. T. nr. 10 — 1931. a. ja R. T. nr. 19 — 1932. a. See vastus Keskühingut ei rahuldanud ja nüüd on teedeministri poolt kokkuleppel Haridus-sotsiaalministriga viidud läbi raudteeteenijate tööaja ja puhkeaja määruse § 5 muudatus, mis uues redaktsioonis järgmiselt kõlab:

„§ 5. vahetuslikkudel teenijatel, kes teenivad kohtadel, kus teenistus nõuab ööpäeva kestel alalist tööloleku, on ühekordne tööloleku ülemäär 16 tundi. Neile teenijaile võimaldatakse kuu jooksul 4×24 tunniline puhkus.“

Kuigi see muudatus puhkeaja küsimust veel täies ulatuses ei lahenda, on ta aga siiski suureks sammuks edasi ja väärib sellepärast erilist äramärkimist.

Keskühingu esindaja sõidab Soome Raudteelaste Liidu kongressile.

Soome Raudteelaste Liidult saabus kutse võtta osa Liidu kongressist, mis peetakse Helsingis 26. ja 27. veebruaril k. a. Keskühing saadab kongressile oma esindajana sekretär R. Einardt'i.

Immutustehase alaliste päevatöölise palve esitati Teedeministrile.

Liiprite immutustehase alalised päevatöölised — mehaanik, katlakütja ja arveametnik-asjaajaja — pöörasid Keskühingu poole palvega astuda samme selleks, et neid võetaks koosseisu, kus nad olid kuni 1. apr. 1931. aastani. Keskühing pööras selles asjus Teedeministri poole paludes viimast rahuldada immutustehase teenijate palvet.

Teemeister Osol paigutatakse ümber.

Sides nr. 11 — 1932. a. novembris toodud artikli „Väärnähetest piirkondades“ puhul pandi toime juurdlus 79 piirkonna teemeistri Osoli tegevuse kohta, kusjuures töendusid kõik Sides ettetoodud asjaolud ja selgus veel uusigi. Ka töölisnõukogu esines kaebusega Osoli tegevuse peale.

Kõike seda arvesse võttes on Teedeministri poolt tehtud korraldus Osoli ümberpaigutamiseks teise piirkonda.

Raudteevalitsus püüab Valga jaoskonna arsti Suijat päästa.

Keskühingu palvel pandi Raudteevalitsuse poolt toime juurdlus arst Suija vastu tõstetud süüdistuste puhul, mis olid toodud ära 1. a. novembri kuu Sides nr. 11. Komisjonist võttis osa ka Keskühingu esindaja. Vaatamata sellele, et juurdlusel tõestusid arst Suija vastu tõstetud süüdistused, püüab raudteevalitsus siiski Suijat päästa. Seda arvesse võttes esitas Keskühingu esindaja järgmise eriarvamise:

„22. ja 23. detsembril 1932. a. ning 3. jaanuaril 1933. a. Aj—5 dr. Suija tegevuse kohta toimepandud juurdluse puhul komisjoni liigetel Tj—5 Mill'i ja Aj—3 Kibbermann'i poolt avaldatud seisukohtadega ei saa ühineda järgmistel põhjustel:

1) Väide nagu põhjeksid kaebused käesoleval juhtumil sellel, et dr. Suija poolt nagu antavat haigetele vähem vabu päevi kui enamalt dr. Panov'i poolt, ei pea paika, sest et peaaegu kõigis kaebusis on jutt perekonnaliikmete arstimisest ja ainult paaris kaebuses kõneldakse teenijate eneste arstimisest. Väimaste kohta peab aga tähendama, et näiteks tehaste töölised saavad haiguse päevade eest märksa vähem, kui on nende tööpäevade eest scadav tasu, järelikult ei ole neil mingisugust mõtet kasutada ohtralt vabu päevi.

2) Komisjonis ei selgunud mingisuguseid asjaolusid, millele põhjal võiks väita, et kaebused on sihilikud.

3) Rahulolematuse dr. Suija tegevusega ei valitse mitte ainult osas töölise ja teenijate ringkondades Valga sõlmes, vaid rahulolematuse on üldine, mida tõendavad süü juure lisatud Ehitusameti V liini jaoskonna Töölisnõukogu, Lükumise osakonna jaamaateenijate kutseühingu, Ehitusameti kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühisuse Valga jaoskonna, Rongiteenijate Kutseühisuse II osakonna ja Valga Tehaste töölisnõukogu avaldused, milledest ärakirjad süü juure lisan. Juurdluse materjalist selgub vastuvaidlematult, et dr. Suija on mitmel puhul suhtunud haigetele äärmiselt hoolimatult ja lubanud endale ebasüüdsat ümberkäimist haigetele. Eriti on rahulolematust dr. Suija tekitanud sellega, et ta haigete juure koju kutsumised jätab tähelepanemata, või rahuldub haige läbi vaatamisega arsti abi velsker Bertmann'i poolt, mis sunnib abitarvitajaid pöörama eraarstide poole. Nende väidete tõendamiseks olgu juhitud tähelepanu rongiteenija Villem Pulga, vagunitehase lukusepa Juhani Joonase, lukusepa Georg Vaaveri, lukusepa H. Laatsi, päevatöölise Kusnetsovi, lukusepa August Poovitsi ja tiseri Johan Kurgi kaebustele.

Lisa: 5 lehel.

(allkiri).
E. R. Keskühingu esindaja uurimiskomisjonis“.

Meile paistab arusaamatuna raudteevalitsuse tahe sundida peale teenijaile arsti kelle vastu ei ole teenijail mitte põrmugi usaldust. Et usaldust ei ole, seda peaks ju küllalt veenvalt tõendama niihästi juurdlus kui ka veel pärast seda Valga sõlme teenijate organisatsioonide poolt esitatud

avaldised, mis loetletud eelpooltoodud eri arvamisest. Kõik need avaldised on Keskühingu poolt saadetud Teedeministrile järgmise pealkirjaga V liini jaoskonna töölisnõukogu avaldisel:

„Esitades Teile käesolevat lubame endale lisada juure järgmist.“

Juba kaemat aega valitseb Valga raudteesõlmes rahulolematuse dr. Suija tegevusega. Teenijad oma kaebusis toovad ette dr. Suija äärmist hoolimatust haigete suhtes ja ebasüüdsat ümberkäimist haigetele. Väimasel ajal on kaebused muutunud massiliseks ja rahulolematust üldiseks, mida tõendavad süü juure lisatud Valga raudteesõlme teenijate organisatsioonide avaldused. Vaatamata sellele ei ole kuuldä ohud, et raudtee peaarsti poolt oleks midagi võetud ette normaalse olukorra loomiseks. Nii kui süü juure lisatud raudtee tehaste töölisnõukogu avaldusest näha, on dr. Suija pärast tema tegevuse kohta peetud juurdlust hakanud isegi terroriseerima neid isikuid, kes andsid komisjonile avaldusi dr. Suija tegevuse kohta.

Kõike eelpooltoodut arvesse võttes loetame omapoolt V liini jaoskonna töölisnõukogu palvet.

Lisa: 4. lehel.“

Otsus on ministri poolt veel tegemata. Pärast selle järgnemist teeme selle teatavaks Sides.

Postioperatsioonide toimetamise eest maksetav tasu tuleb õiglaselt ära jaotada.

Paljudes raudteejaamades toimetatakse postioperatsioone jaamaametnike poolt. Tasu maksab postivalitsus iga kuu jaamaülemale. Kuigi töö on jaotatud nii, et seda teevad peale jaamaülemale ka jaama korraldajad, jaamaateenijad, tehnilise liikumise ja tagavara ametnikud, ei maksa mõned jaamaülemad neile sentigi ehk maksavad naeruväärt vähe võrreldes sellega mis nad ise saavad. Seda arvesse võttes pööras Ülemaaline Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühing Keskühingu poole palvega astuda selleks samme, et postivalitsuse poolt maksetav tasu jaotataks järgmiselt: neis jaamades kus on jaamaülem ja üks alluv ametnik, maksta tasu jaamaülemale 55% ja alluvale ametnikule 45%; kus on jaamaülem ja kaks alluvat ametnikku, maksta jaamaülemale 40% ja kummallegi abilisele 30% postivalitsuse poolt maksetavast summast.

Keskühing saatis selle esitise Ekspluatatsiooniameti juhatajale palvega lahendada kõnealoleva tasu jaotamise küsimus Ülemaalise Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühingu ettepaneku kohaselt.

Teenijaile jaamade piirides antavad maaalad.

Kuna on selgunud, et jaama piirides teenijaile kasutamiseks antavate maaalade jaotamine on aja jooksul kujunenud täiesti ebaõiglasel, siis palus Ülemaaline Raudtee Jaamaametnikkude Kutseühing Keskühingut astuda selleks samme, et käesoleval aastal juba varakult õiglana maade jaotamine läbi viidaks.

Keskühing saatis esitise edasi Ekspluatatsiooniameti juhatajale vastavate sammude astumiseks.

Tagavarametnikkude päevarahad ja korteriolud.

Ülemaalise Raudtee Jaamaametnikkude k/ü esindaja andis 24. jaanuaril hra Teedeministrile märgukirja tagavarametnikkudele maksetavate päevarahade asjus. Raudteevalitsus on tagavarametnike viinud kindla piirkonnaga ametniku

mõiste alla, makstes neile seetõttu alates 1. jaanuarist 1933, päevaraha ainult kr. 0.60.

Täiendavalt märgukirjale andis k/ü. esindaja hra Teedeministrile suusõnalise selgituse tagavaraametnikkude töötingimustest ja üldisest olukorrast ametsoitudel. äranäidates, et tagavaraametnikkudele tuleb R. T. nr. 30 ja 96 — 1932. a. ametsoitude tasuseaduse põhjal päevaraha maksta I ehk II liigi normide kohaselt, s. o. 2 kr. ehk 1 kr. 20 snt.

Hra minister lubas asja kaaluda ja kui seadus ei takista, palvele vastu tulla.

Peale selle juhtis k/ü. esindaja hra Teedeministri tähelepanu tagavaraametnikkude korteroludele, tuues ette, et varemalt on saanud tagavaraametnikud korteriraha, et nende töötingimused vastavad täiel määral jaamaülemale ja jaamakorraldajale töötingimustele, kellele ettenähtud priikorter. Hra Teedeminister lubas asja selgitada, jäädes ootama kirjalikku esinemist.

isikus, kelle arvates n. n. politseilised karistused (Ordnungsstrafe) ja distsiplinaarkaristused on alaliikideks autonoomsete karistuste (autonome Strafe) üldmõistele, millest eraldada tuleb avalikõiguslikud või kriminaalkaristused. Kriminaalkaristuse määrab riik avaliku õiguskorra rikkumise eest; autonoomsed karistused määratakse riigist kui karistusvõimu kandjast erineva õigusliku koondise (Rechtskreis) poolt tema oma õiguste ja huvide rikkumise eest.

Distsiplinaar- ja kriminaalõiguse vahekorra.

Prof. N. M. Korkunovi vaateid.

Kriminaal- ja distsiplinaarõiguse vahekorra üle on õigusteaduses palju vaieldud. Meilgi peaks see küsimus päevakorrale tõusma praegu väljatöötamisel oleva Distsiplinaarseadustiku kava arutusele tulekuga. Selle seadustiku seniste kavade koostajad asusid seisukohal, et ei ole põhimõttelist vahet kriminaalseadustikus ettenähtud teenistusalaste süütegude ja distsiplinaarsüütegude vahel ning kõik kavad olid ülesse ehitatud vastavalt sellele seisukohale. Ja arvata võib, et uuski kava selles küsimuses endistest lahku ei lähe. Ei ole aga sugugi ükskõik, missugusele seisukohale selles küsimuses asuda. Kui ei ole põhimõttelist vahet krim.- ja distsiplinaarõiguse vahel, siis peab ka dists.-karistuste eesmärk ühtima krim.-karistuste eesmärkidega, distsiplinaarkaristuste süsteem vastama krim.-karistuste süsteemile jne. On see tõesti nii õige ja otstarbekohane? Enamus kaasaegseid mõduandvaid õigusteadlasi kahtleb selles.

Vene prof. N. M. Korkunov on koostanud põhjaliku ülevaate sellel alal valitsevaid vaateid ühes nende kriitikaga ja oma seisukohtadega*). See ülevaade on tähelepanu väärt meilgi. Ruumi puudusel olemel siiski sunnitud temas mõned vähemolulised osad tugevasti kärbituna esitada.

Prof. Korkunov leiab, et riigiteenijate seadusevastaste tegudega tekitatud kahju võib olla kolmesugune. See võib olla varanduslik, rahaga hinnatav kahju. Niisugused seaduserikkumised toovad endaga kaasa tsiviilvastutuse. Teiseks võib riigiteenijate seadusevastaste tegudega tekitatud kahju omada need erilised kardetavuse, süürase, heakstegematuse omadused, millistest on tingitud kriminaalkaristuste kohaldamine. Sel juhul järgneb seaduserikkumisele kriminaalkaristus. Kuid riigiteenija seadusevastased teod võivad tekitada peale varandusliku kahju ja kahju, mis tingib kriminaalkaristuse, veel kolmandat liiki kahju: teenistuskorra rikkumise. See kahju tingib distsiplinaarvastutuse. Tsiiviil- ja kriminaalvastutust kannavad riigiteenijad ühtlaselt eraisikutega, kuid distsiplinaarvastutus puudutab ükski riigiteenijaid.

Asudes sellejärgi selgitama kriminaal- ja distsiplinaarvastutuse vahekorra küsimust, jätkab prof. Korkunov: Paljud täiesti eitavad põhimõttelist vahet krim.

ja distsiplinaarvastutuse vahel. Nii üks kui teine on nende arvates ühe ja sama karistamisvõimu teostamine. Vahe on ainult selles, missuguses korras karistamine sünnib: kas kohtukorras või mitte. (Berner). Raskemad, täpsamalt määritletud koosseisuga teenistusalased süüteod karistatakse kohtu korras ja neid nimetatakse teenistusalasteks kuritegudeks. Kõik teised, eriliselt fikseerimata teenistuskohustuse rikkumised on teenistuslikud üleastumised kitsamas mõttes. Printsipiaalset piiri nende vahel ei ole (Georg Meyer).

Need vaated ei pea paika. Karistuse määramine kohtu kaudu pole sugugi kriminaalkaristuse ilmingimatuks tunnuseks. Mõnel juhul on ka administratiivorganitele antud õigus nende määramiseks, kuid nad ei ole sellepärast sugugi vähem kriminaalkaristused. Vastupidi ei ole kriminaal-, vaid on distsiplinaarkaristuse iseloomuga kohtu poolt määratavad karistused isikuile, kes kohtus korda rikuvad.

Samuti ei või krim.- ja distsiplinaarkaristuste eraldavaks tunnuseks olla nende raskus. Kriminaalkodekseis on raskemate karistuste kõrval ka kergemad ette nähtud, nagu arest ja rahaträhv. Distsiplinaarkaristuste hulgas on neist palju raskemaid, nagu näit. teenistusest väljaheitmine.

Teised õpetlased lähevad veel kaugeemale ja näevad eraldavat vahet distsiplinaarsete ja krim.-karistuste vahel mitte ükski nende määramise korras — kohtu kaudu või mitte, — vaid karistava võimu subjektis eneses.

Nii ütleb prof. Tagantsev, et kohtulikud karistused kõrval näeme me mitmesuguseid teisi karistusi, mis määratakse mitmesuguste isikute ja asutuste poolt, kes mõnikord koguni eraiseloomu kannavad: perekond, õppeasutus ülem, klubivanem jne. Võimud, kes niisuguseid karistusi käsitavad, kuuluvad üldise distsiplinaarvõimude mõiste alla ja nende tegevus mitte ükski ei täienda, vaid mõnikord isegi piirab riigi karistamisvõimu.

Neid distsiplinaarvõime võib koondada kahte tüüpi: 1) nendeks, mis on tekkinud enne riiki ja väljaspool viimase taht, nagu perekond, kirik ja 2) riigi poolt ellu kutsututeks. Viimaste hulka kuulub distsipl.-võim koolis, sõjaväes, koosolekuil, klubides, samuti ka distsiplinaarvõim riigi tsiviilametkondade teenijate üle. Veel teravamalt arendab sama vaadet von Reson. Saksa kirjanduses on see vaade omale toetaja leidnud K. Preger'i

Võrreldes Tagantsevi ja von Resoni vaateid Preger'i omaga näeme nende vahel õige olulist lahkuminekut. Esimesed samastavad autonoomse karistamisvõimu distsiplinaarsega. Nende seisukohalt on distsiplinaarne iga karistav võim, mis riigi poolt jäetud või antud mingile ühiskondlikule koondisele. Preger aga ei samasta distsiplinaarset ja autonoomset karistusvõimu, vaid alistab distsiplinaarvõimu kui alaligi autonoomse karistamisvõimu üldmõiste alla. Tema õpetuse järgi on distsipl.-võimu eraldavaks tunnuseks see, et ta eeldab erilise alistuvusvahekorra olemasolu.

Kuid igat mitte riigi poolt etteõetatavat karistamisvõimu teostamist ei saa samastada distsiplinaarvõimuga juba sellepärast, et on juhuseid, kus peale riigi ka teised ühiskondlikud koondised teostavad ühel ajal nii kriminaalset kui ka distsiplinaarset karistamisvõimu. Selle parimaks näiteks on kirik: distsiplinaarvõimu kõrval sai ta riigi poolt teatud määral ka krimin. karistamisvõimu. Kui aga teised ühiskondlikud koondised ühes riigiga võivad ühel ajal teostada nii kriminaalset kui ka distsipl. karistamisvõimu, siis pole ometi võimalik määritleda viimast kui mitte riigi poolt teostatavat karistamisvõimu. Seda väidet ei suuda kõigutada ka Preger'i katse tunnustada distsiplinaarseks mitte igat autonoomset karistamisvõimu, vaid ainult niisugust, mis eeldab erilise alistuvusvahekorra olemasolu. See tunnus on väga ebaselge. Kui teatud ühiskondlik koondis või asutus on saanud õiguse karistamisvõimu teostamiseks, siis kõik, kelle kohta see õigus maksab, on juba erilises alistuvusvahekorras.

Kuid siia gruppi kuuluvad teooriad tekitavad peale selle veel üldisemat iseloomu kandvaid vastuväiteid.

Distsiplinaarvastutus ei kõrvalda sugugi kriminaalset, vaid võib temaga liituda. Isegi kriminaalkorras õigeksmõistetut võib langeda distsiplinaarkaristuse alla ja ümberpöörduvalt. Kui distsiplinaarvastutus oleks ainult kriminaalvastutuse alaliigiks, siis selline nende vahekorra tekitaks vastolu *ne bis in idem* (ei saa kahte korda karistada sama süüteo eest) põhimõttega. Kuid praktilises elus tekib tihti tarvidus niisuguse distsipl. ja kriminaalvastutuse ühendamiseks. Tihti teod, mis kriminaalseaduses üldse pole ette nähtud või milliseid kriminaalõiguse põhimõtteid ei saa süüks arvata, kuidagi ei sobi teenistusliku distsipliini nõudega. Nad võivad hävitada võimuorganitele tarviliku autoriteedi või teha neid rahva naeru ja põlguste alusteks. Niisugustel juhtudel võib ka kohtu poolt õigeks mõistetut osutada kõlbmatuks edasiteenimiseks ja teda tuleb karistada kõrgeima distsiplinaarkaristusega — ametist tagandamisega. Samuti võib distsiplinaarvõime kriminaalkohtu poolt määratud karistusele sama süüteo eest määrata lisakaristusi. (Järgneb).

*) Н. М. Коркуновъ. Тридцать-пятая глава проекта уголовного уложения. Журн.-Мин. Юстици. 1896 г. № 3.

Riidevarustuse määruse muutmise kava.

Riidevarustust kellelki ära ei võeta; kes said, saavad ka edaspidi, ainult kandeage pikendatakse.

Nagu „Side“ lugejatele läinud numbrist teada, võeti raudteevalitsuses selgitamisele riidevarustuse määruste muutmise sihiga vähendada riigikassa väljaminekuid riidevarustuse alal. Kõsimust ei algatanud raudteevalitsus, vaid see toimus Vabariigi Valitsuse nõudmisel. Küll aga raudteevalitsus soovis kärpimisi teostada võrdlemise laiaulatuslikult ja raudteevalitsuse poolt koostamist leidnud riidevarustuse määruse muutmise kava nägi ette vormiriide (palit, kuub, püksid) äravõtmist kaubahoovi ülevaatajalt, kaubavastuvõtjalt — väljaandjalt, jaamavahilt, jaamatõõmehelt, depokorraldajalt, van. elektromehaanikult, elektromehaanikult ja vaguniõlitajalt.

Arusaadavalt Keskühing ei võinud nõustuda raudteevalitsuse ettepanekuga ja palus Teedeministri küsimust uuesti kaalumisele võtta. *Keskühing asus seisukohale, et riidevarustust kellelki ära võtta ei tule, vaid kõigile, kes riidevarustust on saanud, peaks varustust ka edasi antuma.* Arvestades riigikassa rahaliste raskustega võiks kõne alla tulla varustuse esemete kandeaja pikendamine selle eeldusega, et varustuse esemed soetatatakse parema kvaliteediga materjalist, mis kindlustaks pikendatud tähtaja väljaandmist. Ühtlasi palus Keskühing aksepteerida mõningaid täiendusi riidevarustuse määruses vastavalt läinud aasta kongressi otsustele. *Muuseas Keskühing pidas tarvilikuks, et roopaseadja, remonditööliisele ja eestöötegijale saaks antud vihmakuued, veduriteeniijale tööriided, kaubajaotajale kaubarongides — poolkasukad jne.*

Teedeministri vastutuleku tõttu määrati ministriumini peainspektor Ulk'i eesistumisel komisjon, millest ka Keskühingu esindajale V. Rutnik'ule anti võimalus osa võtta. Komisjoni töö tulemusena koostati riidevarustuse määruse muutmise kava, mille sisu olgu allpool lühidalt märgitud. Komisjon pidas tarvilikuks kõigile tee-

nijaile, kes vormiriideid on saanud, neid ka edaspidi anda. Seega raudteevalitsuse ettepanekus tähistatud kärpimised jäid ära.

Vormipalitu kandeage on pikendatud 3. aastalt—4. aastale ja paremast riidest palitute — 5. aastale.

Villase kuue halvemast riidest kandeajaks on ette nähtud 2 aastat, paremast riidest — 3 aastat. Kui aga antakse ka suvekuub, siis on kandeajad vastavalt 3 ja 4 aastat. Villaste pükste — halvemast riidest — kandeajaks on määratud 1 aasta asemel 1 a. 3 kuud ja paremast riidest 1 a. 6 kuud. Villane kuub antakse ka raudteevalitsuse uksehoidjale ja autojuht-mehaanikule, kes senise määruse kohaselt said ainult püksid.

Riideta pikk kasukas on varustuse tabelist kustutatud ja asetatud nõuetele vastava kasukaga, mis „pikast kasukast“ erineb pikkusega mõne cm. võrra. Kasuka kandeajaks on määratud õlitajale kaubarongis 7 aastat ja teistele 5 aastat. Õlitajale leiti võimalikuks tähtaega 7 aastale pikendada seetõttu, et õlitajad saavad ka poolkasuka. Sillavahile, ülesõidukohavahile, teevahile, vanemale rongiseadjalet antakse kasuka asemele poolkasukas ühtlastel alustel roopaseadjaga. Poolkasukate tähtajaks määrati senise 4 a. asemele 5 a. ja senise 3 a. asemele 4 aastat. 5 a. kandeaja alla arvati ka vaguniõlitaja, eestöötegija, sillalukusepp, signaalilukusepp, veevärgilukusepp, aidamees, vanem aidamees ja vanem tööline. Poolkasukaga, kandeage 5 aastat, varustati ka pagasi- ja kaubajaotaja kaubarongis.

Säärsaabastele on pikendatud kandeage seniselt 2 aastalt 2 a. 6 kuule. Ühes 2 p. pooltaladega antakse ka kontsapplekid.

Viltsaabaste kandeage on pikendatud 1. aastalt 2. aastale; 2. aastalt — osalt 3 aastale, osalt 4 aastale (depoo vaht, elektromehaanik, van. elektromehaanik); osalt 5 aastale (autojuht-mehaanik);

3. aastalt — osalt 4. aastale osalt 5 aastale (ülesõidukohavaht, sillavaht, materjali jaotaja).

Ühes viltsaabastega antakse ka 1 p. pooltaldu ühes kontsapplekkidega:

Viltsaabad kandeage 3 aastat on nähtud ette ka veduri- ja ahjupuhastajatele.

Suveni kandeage pikendati 2 aastalt 3 aastale.

Talveni kandeage pikendati 3 aastalt 4 aastale.

Nahkkinnaste kandeage jäeti endiseks. *Saajate nimestikku täiendati jaamateeni- jaga ja jaama vanema teenijaga.*

Vihmakuu kandeage on pikendatud 4. aastalt 5. aastale, välja arvatud silla- vaht ja ülesõidukohavaht, kellele kande- age on nähtud ette 6 aastat.

Vihmakuu saajate nimestikku on juure võetud remonditööline ja eestöötegija — kandeage 5 aastat.

Roopaseadja varustamine vihma- kuuega lahendatakse ajutiselt sel teel, et tähtsamad postid varustatakse vihma- kuuega inventari näol.

Vöörihma kandeage pikendati 5. aastalt 6. aastale. Saajatest on jäetud välja: sillavaht, sillalukusepp, signaalilukusepp, veevärgi lukusepp, materjali jaotaja, vanem aidamees, aidamees, ülesõidukoha- vaht, vanem tööline. Juure on võetud pagasi- ja kaubajaotajad kaubarongides ja teevahid.

Nahkuub on uuest kavast jäetud välja ja asetatud tööriidega (pluus, püksid), esialgse kandeajaga 1 aasta.

Tööriiete andmine on nähtud ette ka depoo vedurikütjale.

Nahkuue küsimuses olid suuremad lahkuminekud Raudteevalitsuse ja Keskühingu seisukohtades. Keskühing lähtudes vastava teenistusala kutseühingu nõudmistest pidas võimalikuks nahkuue asetamist tööriidega ainult veduriteeni- jate juures. Kahjuks jäi Keskühingu seisukoht komisjonis kinnitamata.

Kokkuvõttes peab tähendama, et kuigi eelpoolähendatud muudatused riideva- rustuse määruses ei vasta terves ulatuses teenijaskonna seisukohtadele ja teataval määral halvendavad teenijaskonna ma- janduslikku olukorda, tuleb muudatustega paratamalt siiski leppida, silmas pidades riigikassa rasket seisukorda.

Poola raudteelaste olukorrast.

Poola raudteelaste palga- ja elutingi- mused on õige halvaks muutunud, vaata- mata kutseühingute püüetele neid paran- dada. Senini ei ole saavutatud kuigi suuri tagajärgi.

Koosseisudes ettenähtud ametnike ja tööliste palgad määrab kindlaks parla- ment. Praeguse parlamendi koosseisu juures ei ole sealt aga mingisugust abi oodata. Pealegi on parlament annud va- litsusele volitused kohandada raudteelaste palgad olukorrale.

Seda õigust on valitsus sarnaselt kasu- tanud, et Poola raudteelaste palgad praegusel ajal peaaegu kõige madalamad on Euroopas.

Nii näiteks saavad ülesõidukohavahid ja teevahid algpalgana 103,20 zloty (44 Eesti krooni) kuus, haakijad, pidurdajad, roopaseadjad jne. 116,10 z. (49 E. kr.) kuus, vanemad roopaseadjad, kondukto- rid, vanemad haakijad, aidamehed ja kümnikud 129 z. (54 E. kr.) kuus, jaa- maülema abid, rongiseadjad, laoulevaata- jad, mootorvaguniijuhid 141,90 z. (60 E. kr.) kuus, rongijuhid, vagunimeistrid, va-

nemad rongiseadjad, signaali lukusepad, tagavaravedurijuhid, vanemad jaamaüle- ma abid 167,70 z. (71 E. kr.) kuus, tehase- te meistrid, vedurijuhid, sekretärid, tee- meistrid, jaamaülemad 193,50 z. (82 E. kr.) kuus, vanemad teemeistrid, ülem- sekretärid, töökodade ülemad, vanemad vedurijuhid, vanemad jaama ülemad 232,20 z. (98 E. kr.) kuus. Inspektorite, kontrollööride jne. algpalgad on kuni 283,80 z. (120 E. kr.) kuus.

Niikui eelpool mainitud on jutt alg- palkadest. Olgu aga tähendatud, et näi- teks inspektori palk peale 15 aastat kest- nud teenistust on vaid 412,80 z. (174 E. kr.) kuus. Siit on näha, et Poola raudtee- laste palgad äärmiselt madalad on.

Peale palga maksetakse perekonnaabi- raha iga perekonna liikme (naine ja lap- sed) pealt 18,92 z. (8 E. kr.) kuus, kuid mitte rohkem kui 5 perekonnaliikme pealt kokku. Varssavis on palgad ja perekonna- abiraha 10% võrra suuremad kui mujal.

Koosseisudes ettenähtud tööliste palgad on paeage võrdsed alamastmeliste amet- nike palkadega. Samuti ka perekonna-

abiraha. Päevatöölised saavad, ilma perekonnaabirahata, 2,80—3,50 z. (1,18—1,47 E. kr.) päevas.

Vaatamata maa põllumajanduslikule iseloomule, ei ole toiduainete hinnad kui- dagiviisi kohandatud palkadele. Nii mak- sab üks nael võid 2 z. (0,82 E. kr.), juustu 1,70 z. (0,72 E. kr.), sea- ja loo- maliha 0,80—0,90 z. (0,34—0,38 E. kr.), suitsetatud pekk 0,90—1,10 z. (0,38—0,46 E. kr.). Tsentner kartulaid maksab 3—3,50 z. (1,26—1,47 E. kr.). Siin on too- dud mitte kõige kõrgemad, vaid keskmised väiksemate provintsilinnade hinnad. Vars- savis ja suuremates provintsilinnades on hinnad tunduvalt kõrgemad.

Teravas vastolus raudteelaste palka- dega on aga riigipresidenti sissetulekud. Niikui üks sotsiaaldemokraatlik parla- mendiliige detsembril kuus parlamendis esile tõi saab president 255,000 z. aastas (9.000 E. krooni kuus). Sellele lisaks maksab veel riik 1,5 miljonit z. (630.000 E. kr.) aastas presidenti lossi ja suvilate ülevõlpidamiseks.

Kuigi Poola raudteelaste palgad on äär- miselt madalad, on siiski raudteelased õnnelikud, et neile vähemaltki palga maks-

mine sünnib korralikult. Palju halvemini käib omavalitsusteenijate käsi.

Et oma palka kätte saada olid Varssavi ametnikud ja töölised sunnitud möödunud aastal mitu korda streikima. Detsembri kuus ootasid 26 linna teenijat juba mitu kuud oma palka. Navogrodeki linna teenijad said alles detsembri kuus juulikuu palga kätte. Niikui Poola ajalehed kinnitavad, ainult seitse suuremat linna on suutnud korralikult palka maksta oma teenijatele.

Mitte ainult madalad palgad ei tee muret Poola raudteelaste kutseorganisatsioonidele. 1. jaanuarist 1933 astub seal jõusse eriline seadus, mis teistes maades

omal ajal politseiseaduse nime all tuntud oli.

1. jaanuarist alates on Poola ametiühingud kohustatud informeerima vasta-vaid politseiasutusi kõigest sellest, mis sünnib organisatsioonis. Neil politseiasutusil on õigus nõuda akte, protokolle ja tehtud otsuseid läbiivaatamiseks. Samuti on ametiühingud kohustatud esitama politseile ühingu liikmete nimekirja kui politsei seda nõuab. Politseil on õigus nõuda ühingu aktidest ja muudest paberitest ärakirju.

Riigiteenijad võivad asutada ühinguid ainult oma vastava ülemuse loaga.

Loomulik, et Poola ametiühingud seda

omaaegse Preisi politseiseaduse teisendit sõnalausumata ei tunnista. Üle kogu maa peetakse praegu ametiühingute poolt suuri protestkoosolekuid. Suurel arvul on kodanline intelligents, seal hulgas ka endine president Wojciechowski, ühinenud protesteerijatega ja taravalt mõistnud hukka valitsuse poolt tarvitusele võetud Vene tsaaririigi politseilised meetodid.

Missuguseid tulemusi kõik need protestid annavad, on praegu raske ütelda. Nagu mujalgi, on ka Poolas tööliskond mitmesse laagrisse killustatud ja selle-tõttu nõrgendatud. Pealegi ei vali diktaator Pilsudski ja tema kolonnid abinõusid et kindlustada enesele võimu, mis nad tööliste abiga endale haarasid.

Palgakärpimine jääb. Hindadekomissar loodab.

RIIGITEENIJATE ESINDAJAD MAJANDUSEMINISTEERIUMIS.

Teisipäeval, 24. jaan. viibisid riigiteenijate esindajad majanduseministri ja hindadekomissari jutul. Majanduseministri juures püüti selgusele jõuda, millised on tema kavatsused riigiteenijate tasude suhtes järgneva eelarve-aastaks, kas poleks võimalik vähendada 1. apr. alates seniseid palgakäpimisi osaliseltki, nagu selleks tema poolt varem lootusi antud ning kuidas on lõpuks lugu palgaredeli ümberkorralduskavatsustega.

Ministri vastustest selgus, et senised palgakärpimised ka uuel eelarve-aastal püsima peavad jääma, vähemalt esialgul. Tulelde laekumine detsembris ja jaanuaris ei lubavat praegu veel arvestada seniste kärpimiste vähendamisega. Võib-olla, võivat see küsimus uuesti kõne alla tulla hiljem, suvepoole, kui riigikassa seisukord uute maksude laekumise ja töötajate toetamise vajaduse vähenemisega paranevat.

Palgaredeli ümberkorraldamise nõudmisest olevat minister loobunud kuna temagi arvates praegune moment selleks soodne polevat. Samuti ei kavatsavat praegu suuremaid kärpimisi koosseisude alal. Koosseisude vähendamist püütavat läbi viia loomuliku kahanemise teel, s. o. nii, et vabanevatele kohtadele uusi ametnikke asemele ei võeta. Kavatsatud suuremad ümberkorraldused haridusalal, mille tagajärjel hariduskulud maal oleksid vähenenud umbes 1/3 võrra, on ära jäetud peamiselt selle tõttu, et mitte raskel ajal suurt arvu õpetajaid teenistuseta jätta.

Lõpuks avaldas minister arvamist, et korterüürid Tallinnas temagi arvates liiga kõrged on ja nende alandamine paratamatuks osutub. Kuidas seda tegelikult läbi viia, seda selgitab praegu hindadekomissar.

Riigiteenijate esindajate jutuajamine viimasega piirduski peamiselt üüride alandamise küsimuse ümber. Hindadekomissar tähendas, et temal viimasel ajal on olnud üüride alandamise küsimuses läbirääkimisi Tallinna majaomanike organisatsioonide esindajatega. Viimased on arvamisel, et üürid on 1932. a. jooksul isegi alanenud väikekorteritelt keskmiselt 15,4%. Nii olevat nende andmeil 7,42 ruutsüüalilise (ca 30 m²) põrandapinnaga kahetoalise korteri üür alanenud 25,6 kroonilt 21,6 kroonile. Peale selle koor-mavat majaomanikke raskesti kõrgeprotsendilised hüpotekpanga laenud. Samuti tulevat neil kahju kanda üleliiga sagedaste ümberkolimiste ja nii ütelda elukutseliste mittermaksjate läbi. Sellepärast majaomanike organisatsioonide arvates polevat praegu õiglane nõuda sunniviisilist üüride alandamist. Nemad siiski olevat oma liikmeile soovitanud võimaluse

korral üüre alandada. Samuti korraldavat nemad ankeedi üüride tõelise kõrguse selgitamiseks.

Tema, hindadekomissari, arvates majaomanike väited siiski küllalt veenvad pole ning tema olevat ka omapoolt astunud samme üüride tõelise tasapinna selgitamiseks linnavalitsuse kaudu. Samuti koguvat ta andmeid hüpotekpanga laenude ja nende alandamisvõimaluste kohta. Peale selle olevat temal selgitamisel ka mõningaid teisi abinõusid väikekorterite puuduse kõrvaldamiseks ja nende üüride alandamiseks.

Riigiteenijate esindajate poolt rõhutati samuti et üürid paratamata ja kõige kiiremas korras alandada tulevad. Majaomanike väited üüride alanemise kohta on liialdatud, samuti ei või takistuseks üüri alandamisel olla hüpotekpanga kõrged protsendid. Provtitsis on need protsendid sama kõrged, tühjalt seisvate korterite protsent palju suurem kui Tallinnas, üürid aga mitu korda madalamad. Pealegi tuleb arvestada seda, et praegusel raskel ajal, kus palgateenijad vaevalt saavad poole normaalsest tasust, võiksid majaomanikud ajutiselt leppida ka väiksema protsendiga oma kapitalidelt kui seni, kus

uuesti ehitatud maja tihti end 5—6 aastaga ära amortiseeris.

Nagu juba tähendatud, hindadekomissar lubas küsimust edasi selgitada ja mis temast oleneb, siis kõik mis võimalik teha riigiteenijate nõudmiste rahuldamiseks.

Lõpuks puudutati veel lühidalt riietuse ja jalanõude hindade küsimust. Siingi ütles hindadekomissar küsimused alles selgitamisjärgus olevat. Mõningaid tagajärgi olla siiski juba saavutatud. Nii olevat „Unioon“ alandanud lihtsamate jalanõude hindu 7% võrra. Ka mõned tekstiilitööstusettevõtted on mõnel alal hindu alandanud kuni 10%. Teisal on läbirääkimised alles käimas. Puudutati ka või hinna järsut tõusu siseturul pärast preemiakorralduse maksmapanekut. Komissar arvas, et selle peamiseks põhjuseks on asjaolu, et talvekuudel siseturule minevat mitte üksi siseturule määratud või, vaid nõudmise suuruse tõttu ka kuni 60% välisurule määratud võist.

Kõike kokku võttes, arvas hindadekomissar, et liiga suureks pessimismiks esialgu põhjust pole. Mõnelgi alal on loota elumaksumuse alanemist, mis osalt tasakaalustaks tehtud palgakärpimisi.

„SIDE“

on vajalik igale riigiteenijale, kes tahab olla kursis organiseeritud riigiteenijaskonna tänapäeva mu-redega ja tuleviku kavatsustega. tellimise hind 1933. a. peale on endine: poolaastas 1 kr., aastas 2 kr., üksiknumber 15 senti. tellimisi võtavad vastu kõik post-kontorid, postiagentuurid, riigi-teenijaskonna kutseorganisat-sioonide juhatused, raudteelast-tarvitajateühis. kauplused, raud-teejaamad.

tellimise uuendamisega 1933. a. peale palub talitus praeguseid tellijaid rutata, et ajakirja saa-mises vahet ei tuleks.

„SIDE“ toimetuse ja talituse asub Tallinnas, Kopli t. 7-a, telef. Balti 357

Mis teame me Venemaast, kuigi elame ta külje all, kuigi vast alles hiljuti olime osa temast? Mis teame, näiteks, riigiteenistusest, riigiteenijate olukorrast, nende ettevalmistusest jne. Venemaal? Kui tahame olla objektiivsed, siis peame tunnustama — peaaegu mitte midagi! Nende katkendiliste, tihti ka ühekülgsed, teatud tendentsidest mõjutatud teatekestel põhjal, mis ajakirjandusest siin-seal aegajalt läbi vilksatavad, ei saa ju ometi kuidagi omandada mõnesugust objektiivset ettekujutust seal valitsevate olukordade üle.

Võime end siiski lohutada selle teadmisega — kui see mingi lohus on, — et meie üksi sellises seisukorras pole, vaid et samasuguses mitteteadmises viibib pea kogu maailm, vähemalt riigiteenistuselokordade tundmise suhtes. Et seda teadmatust väikselgi viisil kõrvaldada, avaldab saksa ajakiri „Beamten-jahrbuch“ prof. Dr. Otto Hoetzchi sulest lühikese ülevaate „Beamtenwesen, Beamtenrecht, Beamtenbildung in Sowjetrußland“, mis olgugi et väga üldjooneline, siiski mõningaid huvitavaid andmeid pakub Nõukogude-Venemaal valitsevate riigiteenistusolukordade kohta. Tutvustame selle kirjutisega ka „Side“ lugejaskonda, mõningaid mitteolulisi lühendusi tehes.

Esimesel silmapilgul näib arusaamatuna — ütleb autor — kuidas mahtuvad sellisesse oma alustest peale nii põhjalikult üleskiintud riigikorda, nagu seda on Nõukogude-Venemaa, meie (s. o. saksa) mõisted riigiteenistusest, professionaalset ametnikkonnast, koguni riigiteenistuseõigusest ja ametnikkude ettevalmistusest. Siiski — vastab ta, — kes Venemaal sõidab, näeb peagi, et sellel riigil on määratu ametnike-staap ning ta kogeb peagi, nagu mina viimati möödunud aasta augustis, et see ametnikkond nii mõneski suhtes sarnaneb Lääne-Euroopa ametnikkondadele.

Teatavasti oli esialgseks primitiivseks arvamiseks Venemaal, et ühes produktioonivahendite sotsialiseerimisega tuleb maksma panna proletariaadi diktatuur. Või nagu seda Lenin 1917. a. aprillis Venemaal tagasi pöördudes vormuleeris: „Kõik võim nõukogudele!“ Nõukogude mõiste sai uue riigikorra organisatsiooni printsiibiks. See põhimõte tunnustab teatavasti ainult n. n. „töötavate“ kaastöö võimalust riigis ja ta põhjendab valimise printsiibil, mis kaudsel teel alt üllespeole läbi viiakse. Valimistel, mis määravad mitte üksi legislatiivi (seadusandva kogu), vaid ka eksekutiivi (täidesaatva võimu; valitsuse); valimistel, mille endastmõistetavaks eelduseks oli, et tervest ühest riigikorrast, mida üllesse ehitada kavatseti, ühes kapitalismi ja buržuasia nähetega kaduma pidi viimastel põhjendatavalt ja neist välja kasvanud ametnikkond. Sellest ei pidanud järgnema mingit kahju, kuna juba ette oldi kindlad, et nõukogude-süsteemis valitud „töötavad“ uute valitsemisülesannete läbiviimiseks suutelised on, kui nad ainult kindlad enamlike vaatevinkliga parteimehed on.

Teisest küljest vanas ametnikkonnas, kelle alused 1917. a. 7. ja 8. novembri revolutsioon purustas, ärkas arusaadavalt peagi kalduvus, keelduda teenimast uut riiki; see pidi pigemini ise näitama, kas ta on suuteline oma ülesandeid täitma. Selle juures loodeti muidugi, et ta seda ei suuda ja et kogu see enamline

lummutis 14 päevaga haihtunud on. Ei pea siiski arvama, et need lootused ja kalduvused praksises samasuguse teravusega teostunud oleksid. Just samuti kui meilgi (s. o. Saksamaal), on ajalooliselt arenenud valitsemisaparaat Venemaal nii suur, asus nii tugeval alusel ja traditsioonidel, et ta ka siis edasi funktsioneeris, kui oli purustatud see riigivõim, mis ta ellu oli kutsunud. Valitsemisaparaat töötas edasi nagu uur, mille vedru murdunud on. Suur osa ametnikke täitis nagu endastmõistetavalt oma ülesandeid edasi. Seniseid valitsemisülesandeid täideti nii hästi-halvasti, kui see võimalik edasi, kuna asutustesse hakasid tungima igalepoole uued inimesed.

See väne primitiivne olukord ei võinud siiski kaua kesta. On ju sotsialismi olemuses, nagu ta Nõukogude Liidus praktiliselt välja arenes, et ta määratu suur valitsemisaparaati vajab. Iäta tulid mitte üksi meie riigikorras harilikud valitsemisülesanded, vaid neile seltsisid juure riigi ja majanduse vahekorra tuletavad ülesanded, kuna vaba majandust eraettevõtjatega enam ei ole, sest riik täidab suurema osa majanduslikest ülesannetest. Edasi lisandusid tänapäeval juba otse gigantised riigi ümberhütuse ülesanded. Kujutatagu ainult kord endale ette, millise statistika aparaadi peab omama Nõukogude-Venemaa selle tähtsuse juures, millise omab statistika viis aastaku plaanis, kus keskkohalt vahetpidamatult, öieti igapäev informeeritud peab saama näit. lõkuse, vilja jaotuse, töötusesaaduste valmistamise seisukorra jne. üle. Kujutatagu edasi endale ette, millise määratu arvu igat liiki ametnikke nõuab põllumajanduse sotsialistlik ümberhütus. Juba 1923. a. arvati ametnike arvu 2 miljoni peale, 1931. a. kohta arvutab nõukogude statistika ametasutustes tegutsevate ametnikkude arvu 3 milj. 422.000 peale; tänapäeval võiks ametnikkude ja neile analoogiliste funktsionääride arvu arvata 5 miljoni peale. Kust tulevad need ametnikud ja milline on nende vahekord parteiga?

Tuletame enne lähidalt meele, et ennesõjaaegse Venemaa ainukese, 1897. a., rahvalugemise andmeil ametnike arv siis oli vähe alla poole miljoni (täpsalt 435.000). Tuletame edasi meele mõned tolleaegset ametnikkonda iseloomustavad jooned. Kõigepealt seda, et tol ajal asutuste ja ametnike poolt üleval liiga palju valitseti, all aga liiga vähe administreeriti; edasi, et ülemäära harrastatud tsentralisatsioon vastustunnet nõrgendas, et vaatamata suurele kontrollaparaadile tõeline kontroll siiski puudus, et kohati valitsetes laialine korraus ja ebaausus. Kuigi seda viimast otsust ei või üldistada, peab siiski tunnustama, et ennesõjaaegse vene ametnikkonna üldine tasapind madalamal oli teiste Euroopa riikide omadest.

Nagu igalpool mujalgi praegusel Venemaal, nii ka selgi erialal, osutub tõeks vana, minu poolt ikka jälle tarvitav ütetus, et „ajalugu ei tee hüppeid“. Enamlus tahtis ja tahab küll kõike endist kõrvaldada ja hoopis uue korraga asendada, kuid iga aastaga nähakse ja tunnustatakse ka enamlike enese poolt ikka enam ja enam, kui paljude sidemetega ollakse seotud minevikuga ja kuidas aasta-aastalt ikka enam veneliseks muutatakse. Oleks ime, kui see ka valitsemise ja ametnikkonna alal nii ei oleks.

(Järgneb.)

Ametnike palgad pole pinnaks silmis „eramajanduse“ suurtele mitte ükski meil, vaid ka Ameerikas, sest ametnike palkade alandamine annab neilegi moraalse õiguse oma teenistuses olevate isikute palkade alandamise kaudu veelgi suuremate kasude lõikamiseks. Kuna Ühendriikide kongress seni siiski nende nõudmistele vastu kurdiks on jäänud, siis on nüüd sealne kaubanduskoda ametisse palganud mehe, nimega Merle Thorpe, kelle ülesandeks on ajakirjanduses ja raadio kaudu kongressile palkade mittevahendamise eest kallale tungida. Et ta selles omas ametis ka küllalt agar ja hoolas oleks, ning selle eest hoolitseks, et iga toakoristaja naisegi vilets näljapalk alandamata ei jääks, on talle ka seisusekohane palk määratud — 75.000 dollarit ehk ümmarguselt 30 miljoni senti aastas.

Lätis piiratakse ametnikkude arvu loomuliku kahanemise teel.

Läti hoolekandeministeerium esitas valitsusele seaduse-elnõu, mille järgi tulevikus pensionile minevate ja surnud riigiametnike asemele uusi enam ei võeta. Nagu statistilised andmed näitavad, lahku sel teel iga aasta teenistusest 6—8 protsenti riigiametnikke. Loodetakse, et selle seaduse maksmapaneku korral riigiametnike arv viie aasta jooksul väheneb iseendast umbes 30 protsenti.

Posiitteenijate distsiplinaarkorralduste muutmine Inglismaal.

Inglise postivalitsus kavatses katsena muuta distsiplinaarkorraldusi. Seni eraldi kolm gruppi teenistusliisi eksimusi: a) vähemad ebakorrapärasused, b) suuremad ebakorrapärasused (harjumuslik lohakas vähemais üksikasjus, mis hoiatusile vaatamata tihti korduvad) ja c) tõsised eksimused, nagu ebaausus, teenistuslik sõnakuulmatus, eriti tõsine ebatäpsus, eriti suur arv suuremaid ebakorrapärasusi jne.

Uue kava järgi jaotatakse teenistuskohuste rikkumised a) vähemais, b) suuremais ja raskemais ja süüteoed (üle-astumised) kordasaatmise viisi järgi vähemais ja tõsisemais. Teenistuskohuste rikkumisteks on hooltetud ja tähelepanematus juhud. Süüteatudena kordasaatmisviisi suhtes käsitatakse üldiselt juhtumeid, kus on tegemist ettekavatsetud teoga.

Tulevikus kantakse tõsisemad ebakorrapärasused ja süüteoed süüdlase personaallete (teenistuslehte), vähemad — teatud juhud välja arvatud — jäävad sinna kandmata. Seni kanti sinna kõik korra vastu eksimused, välja arvatud kõige tühisemad. Praegune võimalus valida teenistusse hiljajäämise karistusena rahatravi ja ületundide vahel jääb ka edaspidi maksma. Samuti võimaldatakse igale personaali grupile igas asutuses valida, kas nad muude süüteatud eest soovivad saada karistatud rahatraviga või ületundidega. On valik kord tehtud, siis jääb see alaliseks maksma.

Edasikaebamisõigus antakse peale ametniku enda ka tema ametiühingule. Ei rahuldada ametniku edasikaebust, võib ametiühing 14 päeva jooksul ise edasikaevata.

Postivalitsuse kava on praegu ametiühinguis arutusaineks.

„Post-Nachrichten“.